

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej

Ministra Finansów ¹⁾

za rok 2023

(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w **kierowanych przez mnie działach administracji rządowej³⁾: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe**

Część A³⁾

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁴⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁵⁾

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁶⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁷⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji:
 - Opinii Komitetu Audytu o funkcjonowaniu kontroli zarządczej w działach: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe w 2023 r.;
 - Sprawozdania z wykonania planu działalności Ministra Finansów za rok 2023 dla działów administracji rządowej: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe;
 - Raportu z realizacji kierunków działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej za rok 2023;
 - Sprawozdań z wykonania planów działalności: Centrum Informatyki Resortu Finansów za rok 2023, Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego za rok 2023, Instytutu Finansów za rok 2023;
 - Oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2023 – Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów, Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, Dyrektora Centrum Informatyki Resortu Finansów, Prezesa Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, Dyrektora Instytutu Finansów.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Andrzej Domański

Minister Finansów

Warszawa, 10 maja 2024 r.
(miejscowość, data)

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Dział II⁸⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

Na podstawie zadań audytowych oraz wyników kontroli prowadzonych w 2023 roku stwierdzono istotne słabości kontroli zarządczej w zakresie: środowiska wewnętrznego oraz mechanizmów kontroli. Dotyczyły one:

- 1) nieskutecznych mechanizmów kontroli w zakresie nadzoru nad spółką Aplikacje Krytyczne realizującą zadania publiczne na rzecz resortu finansów;
- 2) nieskutecznego nadzoru nad Centrum Informatyki Resortu Finansów (CIRF) w zakresie zarządzania oprogramowaniem komputerowym.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

W ramach wzmocnienia nadzoru nad spółką Aplikacje Krytyczne realizującą zadania publiczne na rzecz resortu finansów:

- a) przeprowadzenie ewaluacji ustawy z 29 kwietnia 2016 r. o szczególnych zasadach wykonywania niektórych zadań dotyczących informatyzacji w zakresie działów administracji rządowej budżet i finanse publiczne w celu uzyskania pełnej i wiarygodnej informacji na temat celowości interwencji ustawodawczej oraz korzyści i kosztów związanych z powołaniem spółki celowej;
- b) wzmocnienie mechanizmu wprowadzania do ewidencji środków trwałych (wartości niematerialnych i prawnych) przekazywanych przez spółkę na rzecz Ministra w związku z realizacją umowy z 15 września 2016 r.;
- c) wprowadzenie mechanizmu ustalania ze spółką kosztorysów realizacji zadań przekazywanych przez Ministra na etapie uzgodnień poszczególnych zleceń pracy;
- d) wzmocnienie mechanizmu zapewniającego zgodność realizacji zadań publicznych przez spółkę na rzecz resortu finansów z postanowieniami umowy z 15 września 2016 r. o świadczenie usług.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III⁹⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

- 1) w ramach wdrożenia zarządzania ryzykiem operacyjnym w Centrum Informatyki Resortu Finansów:
 - a) opracowano i wdrożono *Politykę Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym* oraz *Metodykę Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym*;
 - b) przeprowadzono szkolenia w zakresie ryzyka operacyjnego;
 - c) przeprowadzono samoocenę ryzyka operacyjnego z wykorzystaniem wcześniej opracowanego narzędzia.
- 2) w ramach integracji podejścia do zarządzania ryzykiem operacyjnym pomiędzy Ministerstwem Finansów i Centrum Informatyki Resortu Finansów:
 - a) przygotowano i uzgodniono założenia potrzebne do przeprowadzenia skutecznej integracji zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - b) przeprowadzono warsztaty z komórką wdrażającą ryzyko operacyjne w CIRF w celu poprawnego dostosowania narzędzia do zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - c) opracowano i zatwierdzono procedurę testowania mechanizmów kontrolnych;
 - d) przeprowadzono integrację zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - e) wdrożono procedurę testowania kluczowych mechanizmów kontrolnych w MF w I kwartale 2024 r.
- 3) przeprowadzono analizę w zakresie możliwości uwzględnienia w modelu współpracy z CIRF Kluczowych Wskaźników Ryzyka oraz zatwierdzono 4 stycznia 2024 r. *Procedurę monitorowania kluczowych wskaźników ryzyka z obszaru bezpieczeństwa informacji i informatyzacji w Ministerstwie Finansów.*
- 4) w ramach opracowania koncepcji realizacji w Centrum Informatyki Resortu Finansów niezależnych audytów w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz zarządzania infrastrukturą IT (minimum zarządzanie incydentami IT i awariami):
 - a) przeprowadzono w CIRF niezależny audyt w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz zarządzania infrastrukturą IT w ograniczonym zakresie testowym (z ang. Proof of Concept);
 - b) opracowano i zatwierdzono koncepcję realizacji w CIRF niezależnych audytów w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz zarządzania infrastrukturą IT.

- 5) w ramach wdrożenia rozwiązania systemowego do monitorowania instalowanego oprogramowania przez pracowników z uprawnieniami administratorów:
 - a) wdrożono usługę EDR (Endpoint Detection and Response), która monitoruje instalowane oprogramowanie;
 - b) zrealizowano budowę, testy reguł i raportów, które umożliwiają monitorowanie instalowanego oprogramowania;
 - c) wdrożono PoC (Proof of Concept) w Ministerstwie Finansów oraz w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Ministra Finansów.
- 6) w ramach opracowania kompleksowej koncepcji zarządzania strukturą informatyczną, w tym w obszarze zarządzania oprogramowaniem komputerowym i licencjami na oprogramowanie komputerowe:
 - a) zweryfikowano i zaakceptowano: *Procedurę Zarządzania Certyfikatami, Procedurę Zarządzania Zmianą, Procedurę Zarządzania Oprogramowaniem Dopuszczonym i Niedopuszczonym*;
 - b) nadzorowano opracowanie przez CIRF i wdrożenie *Procedury Wytwarzania Oprogramowania*;
 - c) opracowano i wdrożono wewnętrzne zasady gospodarowania majątkiem IT w CIRF;
 - d) zawarto umowy z Ministerstwem Finansów i jednostkami resortu finansów w zakresie gospodarowania majątkiem IT;
 - e) poprawiono jakość danych w aplikacji SIO (System do wykonywania bilansu lokalnego licencji na poziomie regionu oraz rejestrowanie działań z poziomu każdego regionu w zakresie tzw. logistyki informatycznej) – I kw. 2024 r.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie.

2. Pozostałe działania:

- 1) Podjęto działania wynikające z Oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Ministra Finansów za rok 2021:
 - a) w ramach wdrożenia w resorcie finansów Systemu Zarządzania Ciągłości Działania, w szczególności opracowania planów ciągłości działania oraz testowania, audytowania, niezbędnych modyfikacji:
 - przekazano do jednostek organizacyjnych resortu finansów opracowane plany ciągłości działania dla 14 procesów krytycznych KAS w celu zebrania uwag i sugestii;
 - sprawdzono i przetestowano plany ciągłości działania dla procesów krytycznych KAS;
 - opracowano i wdrożono rekomendacje oraz usprawnienia do planów ciągłości działania dla procesów krytycznych KAS i rozwiązań z zakresu ciągłości działania;
 - opracowano plany ciągłości działania dla procesów krytycznych z obszaru poboru opłat drogowych.
 - b) w ramach dokonania przeglądu, aktualizacji oraz wdrożenia zmian Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa informacji w modelu pracy hybrydowej i zdalnej oraz nowego modelu funkcjonowania służb IT:
 - opracowano i wdrożono procedury oraz instrukcje wymienione w *zarządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie wprowadzenia Polityki Ochrony Danych Osobowych*, zawierające odniesienie do pracy na komputerach prywatnych:
 - *Procedurę przeglądu i usuwania danych osobowych*;
 - *Procedurę rozpatrywania wniosków osób, których dotyczą dane osobowe przetwarzane przez Administratora*;
 - *Procedurę dotyczącą bezpieczeństwa fizycznego i środowiskowego Ministerstwa Finansów* – I kw. 2024 r.
 - określono kierunek działania w zakresie korzystania przez pracowników z prywatnych urządzeń peryferyjnych w warunkach pracy zdalnej/hybrydowej; zaktualizowano zasady, procedury, standardy, wytyczne, które odnoszą się do korzystania z prywatnych urządzeń peryferyjnych, zarządzania dostępem do nośników danych (w szczególności zasady dostępu do portów i nośników danych).
- 2) Ponadto, w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej wzmocniono mechanizmy kontrolne związane ze stwierdzonymi zastrzeżeniami:
 - a) w ramach zarządzania oprogramowaniem komputerowym wprowadzono raportowanie w cyklu miesięcznym oraz w nowej formule o poszerzonym zakresie raportowania, w celu możliwości bardziej wnikliwej analizy realizacji przez CIRF statutowych zadań ww. jednostki.

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać nazwę pełnionej funkcji oraz nazwę komórki organizacyjnej.
- ²⁾ W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- ³⁾ Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- ⁴⁾ Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- ⁵⁾ Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- ⁶⁾ Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- ⁷⁾ Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "inne źródła informacji" należy je wymienić.
- ⁸⁾ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- ⁹⁾ Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- ¹⁰⁾ Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.